

امارت اسلامی افغانستان
وزارت ارشاد، حج و اوقاف
ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد
آمریت ارشاد و دعوت
مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنما ۷ خطبه روز جمعه مؤرخ: 1443/9/21 هجری قمری مطابق 1401/2/2 هجری شمسی

فضائل دهه اخیر ماه مبارک رمضان و مسائل صدقه فطر

الحمد لله الذي هدانا للإسلام وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله. رضينا بالله ربا وبالإسلام دينا وبمحمد صلى الله عليه وسلم نبيا ورسولا. اللهم صل على نبينا محمد وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، وبارك على محمد وعلى آل محمد، كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد.

امابعد: فقد قال الله سبحانه وتعالى في محكم كتابه: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ} القدر: (5)

بخش اول: فضائل دهه اخیر روزه:

هموطنان عزیز!

مسلمانان با آمدن رمضان چشم به راه بودند و با آمدن رمضان خوشحالی میکنند که رمضان فرار رسید و اکنون در حالت رفتن است، نسبت به روزهای گذشته رمضان مردم به دو گروه هستند.

یکم گروه آنانی اند که از روزه استفاده بزرگ کردند و روزهای رمضان را روزه گرفتن و شب های آن را به تراویح، تلاوت قرآن، صدقات، خود داری از گناهان به همین منوال روزهای آینده رمضان را هم ادامه میدهند، اینها اند مردم کامیاب و رستگار.

گروه دوم مردمی اند که از روزهای پر برکت رمضان استفاده درست نمودند، روزه را گرفتند اما تراویح نخواندند و شب هارا به لهو و لعب سپری نمودند و تلاوت قرآن ننمودند، و در راه خداوند جل جلاله مصرف نکردند، بلاخره از برکات بزرگ این ماه رمضان محروم ماندند.

بنابراین دهه اخیر رمضان از برای گروه اول سبب بلند بردن درجات و از برای گروه دوم فرصت مناسبی برای استفاده بزرگ از این روزهای باقی مانده میباشد.

دهه اخیر رمضان فضائل بیشتر دارد که بعضی آنها قرار ذیل میباشد:

نزول قرآن کریم:

در این دهه اخیر شبی پربرکتی است، که در آن قرآن از لوح محفوظ به آسمان دنیا نازل شده، الله تعالی جل جلاله می فرماید: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ} الدخان: (۳)

ترجمه: ما قرآن را در شب مبارک نازل کردیم ما استیم ترساننده.

در آیات اول سوره قدر آمده: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ} القدر: (۱)

ترجمه: ما قرآن کریم را در شب قدر نازل کردیم.

وَعَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْفَعِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ: (نَزَلَتْ صُحُفُ إِبْرَاهِيمَ فِي أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ، وَأَنْزِلَتِ التَّوْرَةُ لَيْسَتْ مَضِيئِينَ مِنْ رَمَضَانَ وَأَنْزِلَ الزَّبُورُ لِأَنَّتِي عَشْرَةَ مَضَتْ مِنْ رَمَضَانَ،

وَأَنْزَلَ الْإِنْجِيلَ لِيَمَانِي عَشْرَةَ خَلَّتْ مِنْ رَمَضَانَ . وَأَنْزَلَ الْقُرْآنَ لِأَرْبَعٍ وَعَشْرِينَ مِنْ رَمَضَانَ (فضائل القرآن للقاسم بن سلام (2/ 235) ورواه الطبري موقوفا

ترجمه: واثله ابن اسقع رضي الله عنه از رسول الله صلى الله عليه وسلم روایت میکند که رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: صحایف ابراهیم در اول رمضان، تورات در ششم رمضان نازل شده، زبور در دوازدهم رمضان نازل شده، انجیل در هجدهم رمضان نازل شده و قرآن کریم در بیست چهارم رمضان نازل شده .

آیات گذشته و حدیث رسول الله صلى الله عليه وسلم بر اینکه الله تعالی برای رهنمائی بشریت قرآن کریم را در دهه اخیر رمضان نازل کرده و همچنان صحایفی که بالای انبیاء گذشته ، همه در ماه مبارک رمضان نازل شده بود

◀ شب قدر:

یکی از فضائل دهه اخیر رمضان این است که الله تعالی جل جلاله در این دهه شبی را پیدا کرده که عبادت در آن بهتر است از هشتاد و سه سال که این یک فضیلت بزرگ است.

الله جل جلاله میفرماید: { إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ * وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ * لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ * تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ * سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ } {القدر: (۱-۵)}

ترجمه: یقیناً ماقرآن عظیم الشان را در شب قدر نازل کردیم، تو چه میدانی که شب قدر چه عظمت دارد، شب قدر از هزار ماه بهتر است، فرشتگان و جبرئیل در این شب به اجازه پروردگارشان برای اجرای هرکاری مهم فرود می آیند، این شب تا هنگام طلوع فجر؛ امن و سلامت سرتا سری است .

یعنی در همین شب فیصله ای اموری میشود که در آینده به وقوع می پیوندد، بعضی علماء میگویند که قدر به معنی حکم و اندازه است یعنی این شب؛ شب حکم و اندازه است، طوری که در سوره دخان آمده است: { فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ } {الدخان: (4)}

در این شب فیصله ای آن کارهایی که در سال آینده رخ میدهد، از قبیل رزق و روزی و اجل صورت میگیرد. تفسیر الماوردی - النکت والعیون (5/ 245)

شب قدر فضائل زیادی دارد:

اول: در این شب قرآن کریم نازل شده است.

دوم: در شب قدر فیصله سال آینده به ملائک سپرده میشود.

سوم: این شب پر برکت است (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مَبَارَكَةٍ) .

چهارم: شب قدر از هزار ماه بهتر است (۸۳ سال) .

پنجم: در شب قدر جبرئیل علیه السلام با ملائک جهت خیر و برکت در زمین پایان میشود.

ششم: در شب قدر عبادت کننده از هر نوع عذاب در امان میباشد. (سلام هی حتی مطلع الفجر)

هفتم: کسی که در شب قدر به اساس ایمان و طلب ثواب عبادت میکند گناهانش بخشیده میشود .

هشتم: کسی که در شب قدر عبادت میکند در حقیقت به او خیری رسیده و کسی که در این شب از عبادت محروم شود از

خیر محروم شده است، چنانچه رسول الله صلى الله عليه وسلم می فرماید: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ لَمَّا حَضَرَ رَمَضَانَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ جَاءَكُمْ رَمَضَانُ شَهْرٌ مُبَارَكٌ افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ تَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَتُعْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ وَتُعَلَّقُ فِيهِ الشَّيَاطِينُ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مَنْ حُرِمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حُرِمَ) مسند أحمد - الرسالة

ترجمه: ابوهریره رضي الله عنه می فرماید: به تحقیق آمد به شما ماه رمضان، ماه پر برکت الله تعالی فرض کرده بالای شما روزه آن را، در این ماه دروازه های جنت باز میشود و دروازه های جهنم بند میشود، شیاطین به زنجیر بسته میشوند در این شبی است که از هزار ماه بهتر است؛ کسی که محروم شد از خیر این ماه به تحقیق محروم شد.

فضائل شب قدر در حقیقت فضائل دهه اخیر رمضان چرا که شب قدر در همین دهه اخیر نهفته است.

حضرت عائشه رضي الله عنها روایت میکند: (عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- يُجَاوِرُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ وَيَقُولُ تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ) صحيح البخاري.

ترجمه: عائشه رضي الله عنها ميگويد كه پيامبر صلي الله عليه وسلم در مسجد اعتكاف مي نشست و مي گفت جستجو كنيد شب قدر را در ده اخير رمضان.

از اين حديث معلوم ميشود كه شب قدر در دهه اخير رمضان است.

از حضرت عائشه رضي الله عنها روايت است كه رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمود: كه شب قدر در دهه اخير رمضان و رسول الله صلي الله عليه وسلم مردم را در جستجوي اين شب تشويق مينمود: (عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يُجَاوِرُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ وَيَقُولُ تَحَرُّوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ) صحيح البخاري.

ترجمه: حضرت عائشه رضي الله عنها روايت نموده كه رسول الله صلي الله عليه وسلم در ماه رمضان در مسجد اعتكاف مي نشست و مي فرمودند كه شب قدر را در اين دهه اخير جستجو كنيد.

به اساس اين حديث گفته شده كه شب قدر در دهه اخير رمضان ميباشد اما مشخص معلوم نيست كه در کدام شب وليكن در بعضي روايات آمده است كه در شبهاي طاق آنرا جستجو كنيد.

طوريكه در اين روايت آمده است: (فَالْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ، وَالْتَمِسُوهَا فِي كُلِّ وَتْرٍ) صحيح البخاري (48/3) ترجمه: شب قدر را در دهه اخير در شبهاي طاق جستجو كنيد.

دعای خاص در شب قدر:

از حضرت عائشه رضي الله عنها روايت است كه مي گفت: (يا رسول الله أرأيت ان علمت أي ليلة ليلة القدر ما أقول فيها؟ قال: قولي: اللهم انك عفو كريم تحب العفو فاعف عني) سنن الترمذي

الفجر وليال عشر: (خداوند جل جلاله به دهه اخير رمضان سوگند ياد کرده است) وقتيکه الله تعالى به مخلوق سوگند ياد ميکند؛ در اين اشاره به عظمت و فضيلت مقسم به ميباشد

الله جل جلاله می فرماید: وَالْفَجْرِ ۝ وَلَيَالٍ عَشْرٍ { الفجر: (۱-۲)

به گفته بعضي مفسرين مراد از (ولياي عشر) دهه اخير رمضان ميباشد، از اين فضيلت دهه اخير رمضان معلوم ميشود. امام قرطبي گفته است: (وعن ابن عباس أيضا: هي العشر الأواخر من رمضان؛ وقاله الضحاك) الجامع لأحكام القرآن. ترجمه: از ابن عباس روايت است مراد از (ولياي عشر) دهه اخير رمضان ميباشد و اين قول امام ضحاك هم ميباشد.

زیادت ثواب اعمال :

در دهه اخير رمضان هر عمل مومن ثواب آن نسبت به سائر روزها زياد ميباشد و همچنان اميد قبوليت آن زياد ميباشد از اين جهت وقتيکه دهه اخير رمضان داخل ميشد پيامبر عليه السلام كمر خود را به عبادت بسته ميکرد و در اين روزها آنقدر به عبادت كوشش ميکرد كه در ديگر روزها آنقدر كوشش نمي كرد از حضرت عائشه رضي الله عنه روايت است: (عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرَ شَدَّ مِئْزَرَهُ وَأَحْيَا لَيْلَهُ وَأَيَّقَطُ أَهْلَهُ) صحيح البخاري-نسخة طوق النجاة

ترجمه: حضرت عائشه رضي الله عنه روايت ميکند كه رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمود: وقتيکه دهه اخير رمضان داخل ميشد پيامبر صلي الله عليه وسلم شب را عبادت ميکرد و اهل و عيال خود را به عبادت بيدار ميکرد.

در روايت ديگر از حضرت عائشه رضي الله عنها چنين آمده: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَجْتَهِدُ فِي رَمَضَانَ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهِ ، وَفِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْهُ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهِ) رواه مسلم.

بناءً ما بايد در اين شبهاي رمضان از پيامبر خود پيروي كنيم و در شب ها و روزهاي اخير رمضان عبادت بيشتر نموده تا پاداش و ثواب بيشتر را بدست آوريم.

در ده اخير رمضان كارهاي سخاوتمندي را انجام دادن:

به مومنان مناسب است كه در اين شب و روز با پيروي از پيامبر خود در راه الله جل جلاله خيرو سخاوت نمايد و به فقراء، مساكين و يتيمان كمك نمايد .

در اين شك نيست كه صدقه دادن در ماه رمضان ثواب بيشتر دارد نسبت به سائر ماهها، باز در دهه اخير رمضان صدقه دادن ثواب بيشتر دارد نسبت به سائر روزها چرا كه الله تعالى بعضي روزها را بر بعضي برتري داده است بخصوص صدقه دادن در آن شبهاي كه شب قدر در آن احتمال زياد دارد.

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال كان رسول الله صلي الله عليه وسلم أجود الناس و كان أجود ما يكون في رمضان حين يلقاه جبريل و كان يلقاه جبريل في كل ليلة من رمضان فيدارسه القرآن فلرسول الله صلي الله عليه وسلم حين يلقاه جبريل أجود بالخير من الريح المرسلة) صحيح البخاري

ترجمه: از ابن عباس رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم نسبت به همه مردم سخاوت مند بود و در ماه رمضان نسبت به سائر اوقات زیات سخاوت مند میبود، و قتیکه جبرئیل با او ملاقات میکرد سخاوت مندی وی بیشتر میشد مثل بادهای روان، حضرت جبرئیل در هر شبی از شب های رمضان با وی ملاقات میکرد و قرآن را دور مینمود.

◀ نمونه ای کوشش های صحابه کرام و تابعین در دهه اخیر رمضان:

بهترین این امت صحابه کرام، تابعین و مجتهدین در دهه اخیر رمضان در عبادت توجه خاص میکردند. امام ایوب سجستانی رحمة الله علیه و قتیکه دهه اخیر در بیست و سوم رمضان داخل میشد غسل مینمود و خوشبوئی استفاده میکرد برای شب قدر.

از امام ثابت البنانی و حمید الطویل رحمهما الله این چنین عمل نقل شده است. تمیم الداری رضی الله عنه صحابه جلیل القدر یک جوره لباس را به یک هزار دینار خریده بود که تنها او را در شب قدر میپوشید نه در دیگر شب ها.

امام سفیان ثوری رحمه الله و قتیکه دهه اخیر رمضان فرا میرسید خانواده خود را برای ادای نماز بیدار میکرد و میگفت دهه اخیر رمضان بهتر است که در شبهای آن تهجد خوانده شود و همه اعضای فامیل برای ادای نماز بیدار کرده شوند.

حضرت عمر رضی الله عنه در نماز های تهجد بسیار کوشش میکرد و قتیکه نیمه شب میشد همه اعضای فامیل را بیدار میکرد و این آیت را برایشان تلاوت میکرد: (وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى) طه: (135).

صحابه کرام و تابعین در دهه اخیر در تلاوت قرآن کریم زیاد کوشش میکردند. حضرت قتاده رحمه الله در ماه مبارک رمضان در هر سه روز یک ختم قرآن میکرد و و قتیکه دهه اخیر میرسید در هر شب یک ختم میکرد.

امام اسود بن یزید رحمه الله تابعی جلیل القدر در هر دو روز قرآن کریم را ختم میکرد. (فضائل القرآن لأبی عیید القاسم بن سلام)

بخش دوم: مسائل صدقه فطر (سرسایه):

صدقه فطر عبارت از همان صدقه ای واجب است که مسلمانان در روز عید سعید فطر برای مستحقین آن را میپردازند. (نور الايضاح)

دلایل مشروعیت و حکم صدقه فطر:

صدقه فطر بر بالای تمام مسلمانان توانمند واجب است. رسول الله صلی الله علیه وسلم قبل از ادای نماز عید به دادن صدقه فطر امر نموده. اگر شخصی صدقه فطر را پیش از عید فطر در ماه روزه اداء نماید درست است. (عن عبد الله بن عمر أن رسول الله صلی الله علیه وسلم فرض زكاة الفطر من رمضان على الناس صاعا من تمر أو صاعا من شعير على كل حر أو عبد ذكر أو أنثى من المسلمين) موطأ الامام مالک ترجمه: عبدالله ابن عمر رضی الله عنه فرموده که رسول الله صلی الله علیه وسلم صدقه فطر به اندازه یک صاع از خرما و یا یک صاع از جو را بر بالای هر یک مسلمانان اصیل، بردگان، زنان و مردان واجب نموده است.

حکمت مشروعیت صدقه فطر:

در سال دوم صدقه فطر بر مسلمانان واجب گردید. صدقه فطر به اساس حکمتهای ذیل واجب گردیده:

1- صدقه فطر یا سرسایه جهت پاکي روزه از خلل و نقصان واجب گردیده است؛ تا اینکه توسط صدقه فطر همان خطاها و گناهانی که در حین گرفتن روزه ماه مبارک رمضان صورت گرفته برای آن جبریه شود. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده: (عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- زَكَاةَ الْفِطْرِ طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ) سنن أبي داود

ترجمه: عبدالله ابن عباس رضی الله تعالی عنه فرموده: که صدقه فطر بخاطر پاک نمودن روزه از باطل و سخنان بیهوده لازم گردیده است و همچنان بخاطر طعام مساکین واجب گردیده.

2- بخاطر همکاری همراهِ مساکین و فقراء واجب گردیده تا اینکه در روز عید همراهِ آنان کمک شود و آنها مانند سائر مسلمانان در خوشی و خوشحالی روز های عید در ادای نماز عید شریک شوند، زیرا دادن صدقه برای آنها خوشی را به بار آورده همان غم و اندوه فقر را دور میکند. که بر این فلسفه در حدیث ذیل هم اشاره شده است:

(عن ابن عمر قال: فرض رسول الله صلى الله عليه و سلم زكاة الفطر وقال أغنوهم في هذا اليوم) سنن الدارقطني

شرایط وجوب صدقه فطر:

1- صدقه فطر بر مسلمانانی واجب است که دارای یک نصاب مال باشد علاوه از ضرورت اصلی و شرط نیست که یکسال بر آن سپری شده باشد. (نور الایضاح).

2- صدقه فطر بعد از صبح صادق روز عید واجب میگردد، اگر شخصی قبل از طلوع صبح صادق وفات نماید بر وی صدقه فطر واجب نیست.

3- دادن صدقه فطر قبل از عید هم جائز است، البته طریقه مستحب دادن صدقه فطر قبل از ادای نماز عید باشد.

4- صدقه فطر بر بالای شخصی که واجب شده باشد بواسطه هلاکت مال وی از ذمه وی ساقط نمی گردد. (نور الایضاح)

5- صدقه فطر از خود انسان و اولاد صغیرش داده میشود، از اولاد بالغ صدقه فطر آن بر بالای پدرش واجب نیست و نیز صدقه فطر همسر بر بالای شوهر واجب نیست. قابل ذکر است که دادن صدقه فطر اولاد بالغ و همسر جواز دارد. (بحر الرائق)

اندازه صدقه فطر:

صدقه فطر از چهار نوع مواد خوراکی داده میشود:

- 1- نیم پیمانه گندم و یا آرد آن که (1900 گرام) می شود یعنی یک کیلو و نهصد گرام.
 - 2- یک پیمانه جو یا آرد آن که (3800 گرام) می شود یعنی سه کیلو و هشتصد گرام.
 - 3- یک پیمانه خرما که (3800 گرام) می شود یعنی سه کیلو و هشتصد گرام.
 - 4- یک پیمانه میز که (3800) می شود یعنی که سه کیلو و هشتصد گرام.
- بهتر آن است که قیمت از این اجناس پرداخته شود، زیرا نیازمندی های فقراء را بر آورده کرده میتواند. (بحر الرائق، نور الایضاح)
 - همچنان اگر احتیاطاً بعوض نیم پیمانه گندم و یا آرد آن (1900 گرام) دو کلو گندم و یا قیمت دو کلو گندم داده شود و بعوض یک پیمانه (3800 گرام) جو مکمل چهار کلو جو و یا قیمت چهار کلو جو داده شود بهتر خواهد بود.
 - برای کسانی که توان دارند بهتر آن است همان قیمت جنسی را که در بازار بلند است بپردازند.

مستحقین صدقه فطر:

همانا مستحقین زکات فرضی اند (فقراء، مساکین، جمع کننده گان مال زکات، قرض داران، مجاهدین فقراء و مسافرین).

بهتر آن است برای کسانی صدقه فطر داده شود که هم مستحق و هم از جمله ای خویشاوندان باشد به این شرط که آنها در میان خود خویشاوندی شان بر مبنای اصول و فروع نباشد.

دادن صدقه فطر در عیدی اطفال برای آنان در روز عید کار درست نیست.

اقول قولي هذا استغفر الله لي ولكم ولسائر المسلمين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته